

Sygn. akt: I C 642/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2015 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Krzysztof Prutis
Protokolant:	Aldona Niewińska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2015 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Sp. z o. o. w W.**

przeciwko M. W.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 642/15

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego M. W. kwoty 517,33 złotych z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany M. W. wnosił o oddalenie powództwa w całości, podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Bezsporne w sprawie jest, że od 17.12.2005 roku M. W. był studentem Wyższej Szkoły (...)w B.(k. 31). Decyzją z dnia 01.06.2009 roku z dniem 31.03.2009 roku został skreślony z listy studentów w związku z tym, że między innymi nie uiszczał opłat związanych ze studiami (k. 51). W myśl §50 pkt 1 i 2 statutu uczelni studia w uczelni są odpłatne, zaś warunki odpłatności za studia określa pisemna umowa o świadczenie usług edukacyjnych zawarta pomiędzy studentem a uczelnią reprezentowaną przez rektora (k. 36v). Paragraf 15 ustęp 3 regulaminu studiów w Wyższej Szkole (...)w B.stanowi, że do podstawowych obowiązków studenta należy terminowe regulowanie zobowiązań finansowych wobec uczelni (k. 41). Z dokumentu nazwanego „rozliczenie z kontrahentem” wystawionego przez (...)w B.wynika, że M. W.nie zapłacił na rzecz uczelni kwoty 275 zł, a data wymagalności świadczenia to 29.04.2008 roku (k. 43).

Umową sprzedaży wierzytelności z dnia 11 grudnia 2014 roku Wyższa Szkoła (...)w B.zbyła na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.wierzytelność przysługującą wobec pozwanego z tytułu nieopłaconego czesnego w łącznej wysokości 275 złotych. (k. 52-53). Pismem z dnia 05.01.2015 roku (...) sp. z o.o.z siedzibą w

W.wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 510,90 zł obejmującej kwotę nieopłaconego czesnego wraz z ustawowymi odsetkami (k. 54-55).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że wniosek strony powodowej o zawieszenie postępowania nie zasługiwał na uwzględnienie. Kwestia oceny czy roszczenie strony powodowej uległo przedawnieniu na dzień wniesienia pozwu, nie wymagała oczekiwania na zajęcie stanowiska w tym zakresie przez Trybunał Konstytucyjny. Przyczyny zawieszenia postępowania wymienione w art. 177§1 kpc dzielą się w piśmiennictwie na prejudycjalne oraz spowodowane bezczynnością stron. W doktrynie wyrażony został pogląd, że z prejudycjalnością mamy do czynienia wtedy, gdy wynik postępowania cywilnego zależy od wyniku innego postępowania (cywilnego, karnego lub administracyjnego), gdyż przedmiot postępowania prejudycjalnego stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu cywilnym. Oznacza to, że nie jest możliwe rozstrzygnięcie sprawy w toczącym się postępowaniu cywilnym bez wcześniejszego rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnych. W przedmiotowej sprawie taka okoliczność nie zachodziła. Ustawodawca w przepisie art. 177§1 pkt 1 kpc wyraźnie jednak podkreśla, że sąd może zawiesić postępowanie. Nawet więc jeżeli rozstrzygnięcie rozpoznawanej sprawy zależy od rozstrzygnięcia, jakie może zapaść w innej sprawie, sąd powinien ocenić, czy należy zawiesić postępowanie (por. J. Bodio Komentarz aktualizowany do art.177 Kodeksu postępowania cywilnego LEX 2014).

Wskazać trzeba ponadto, że powód nie złożył umowy łączącej pierwotnego wierzyciela z pozwanym. Wydaje się jednak, że na podstawie złożonych dokumentów, a więc statutu uczelni, aktu złożenia ślubowania oraz „rozliczenia z kontrahentem” przyjęć można jednoznacznie, że pozwany był studentem (...) w B., miał obowiązek ponosić płatności za studia, swego zobowiązania nie wypełnił, a na dzień 29.04.2008 roku do zapłaty pozostała wymagalna kwota 275 zł.

W toku procesu pozwany nie kwestionował skutecznie wysokości dochodzonego roszczenia oraz skuteczności przelewu wierzytelności na rzecz powoda. Podnosił jedynie, że z uwagi na charakter łączącego strony stosunku zobowiązaniowego i treść art. 751 pkt kc roszczenie powoda przedawniło się, a okres przedawnienia wynosił dwa lata, zatem roszczenie nie może być skutecznie dochodzone.

Zgodnie z art. 118 kc jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Po upływie terminu przedawnienia zobowiązanie ulega przekształceniu w zobowiązanie naturalne, które nie korzysta z ochrony prawnej. W przypadku skutecznego zgłoszenia zarzutu przedawnienia pomimo, iż zobowiązanie nadal istnieje wierzyciel zostaje pozbawiony uprawnienia do wymuszenia na dłużniku spełnienia świadczenia.

Wymaga zauważenia, że łącząca pozwanego i poprzednika prawnego powoda umowa, jest umową nazwaną, która została zawarta w oparciu o art. 160 ust. 3 (w wersji w dacie zawierania umowy) ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. 2012.572 z późn. zm.). W tym stanie rzeczy do przedmiotowej umowy o świadczenie usług edukacyjnych nie stosuje się regulacji art. 750 kc i następnych. Wskazać należy, że regulacja kodeksowa dotyczy wyłącznie tych umów, które spełniają łącznie dwa kryteria: są umowami o świadczenie usług i nie uregulowano ich jednocześnie innymi przepisami. W niniejszej sprawie lex specialis stanowią postanowienia ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Z powyższych względów nie znajdzie tu również zastosowania regulacja z art. 751 pkt. 2 k.c. przewidująca dwuletni okres przedawnienia dla roszczeń z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania lub nauki, jeżeli przysługują osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone.

Roszczenia z tytułu działalności dydaktycznej uczelni nie stanowią roszczenia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zatem z mocy samego prawa działalność dydaktyczna uczelni wyłączona jest spod reżimu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, choćby podejmowane przez nią działania miały cechy działalności gospodarczej w rozumieniu art. 2 przywołanej ustawy, takie jak zarobkowy charakter, ciągłość zorganizowanej działalności. Roszczenia z tego tytułu nie stanowią zatem roszczeń związanych z działalnością gospodarczą, których termin przedawnienia wynosi trzy lata.

Zgodnie z art. 160a ustęp 7 w/w ustawy roszczenia wynikające z umowy (art. 160a ustęp 1) przedawniają się z upływem trzech lat. Z kolei art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2014.1198) stanowi że do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 160a ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. z dnia 11 lipca 2014 r.

Ten ostatni przepis nie jest zbyt precyzyjnie ani klarownie sformułowany, stąd przyjęta przez powoda interpretacja, że trzyletni termin przedawnienia wynikający z art. 160a ustęp 7 ustawy dotyczy tylko umów zawieranych przez studentów z uczelniami publicznymi (takich uczelni dotyczy art. 99 ust. 1 ustawy), a nie niepublicznymi. W ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie taka interpretacja nie jest zasadna. Ustawodawca wprowadzając ten przepis zapewne chciał kompleksowo uregulować termin przedawnień roszczeń z umów zawieranych pomiędzy uczelniami, a studentami w kwestii odpłatności za studia. Wcześniejsze orzecznictwo różnych sądów nie było w tym zakresie jednolite. Wprowadzenie różnych terminów przedawnień takich umów w zależności od rodzaju szkoły (publicznej czy niepublicznej) byłoby nieracjonalne, wprowadzałoby niczym nieuzasadnione zróżnicowanie. Odesłanie do art. 99 ust. 1 ustawy traktować należy jako wskazanie jakich umów dany przepis dotyczy, a nie charakteru podmiotu danej umowy. Poza tym art. 160 ustęp 3 ustawy w brzmieniu obowiązującym w 2005 roku do sprecyzowania rodzaju umowy jakich ten przepis dotyczył również odsyłał do art. 99 ust. 1 ustawy, co nie przeszkadzało wyższym szkołom niepublicznym zawierać umowy na tej właśnie podstawie. Treść zmiany zawartej a art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2014.1198) jest powtórzeniem tego zapisu. Zauważyć również trzeba, że Sąd Najwyższy w czterech sprawach odmówił podjęcia uchwały w przedmiocie odniesienia się do terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umów o odpłatność za studia w związku z wejściem w życie zmian w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym.

Nawet jeśli przyjąć interpretację treści ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i ustawy wprowadzającej do niej zmiany przyjętą przez powoda to wskazać należy, iż zdaniem Sądu istniałyby podstawy do uznania, że zapłata czesnego stanowi świadczenie o charakterze okresowym i nie jest świadczeniem jednorazowym. Powszechnie w doktrynie przyjmuje się, że roszczenie o świadczenie okresowe charakteryzuje się następującymi cechami: przedmiotem świadczenia muszą być pieniądze lub rzeczy oznaczone rodzajowo, w ramach jednego i tego samego stosunku prawnego dłużnik ma spełnić wiele świadczeń jednorazowych, spełnienie tych świadczeń następuje w określonych regularnych odstępach czasu oraz świadczenia te nie składają się na pewną z góry określoną całość. W niniejszej sprawie wszystkie te okoliczności zaistniały. Obowiązek opłaty czesnego rocznego aktualizuje się z rozpoczęciem każdego kolejnego roku akademickiego. Wobec powyższego, ma on charakter cykliczny, a czas stanowi istotny czynnik wpływający na obowiązek świadczenia. Zatem, wysokość czesnego za lata kolejne nie jest z góry znana, a modyfikacje jej wysokości mogą wynikać z różnorodnych okoliczności i mogą wyniknąć w trakcie semestru nauki. Na rzecz okresowego charakteru opłat za naukę przemawia także treść § 28 ustęp 6 pkt 3 regulaminu, gdy na skutek pojawienia się zaległości w opłacie za czesne student może zostać skreślony z listy studentów. Wtedy również nie będzie ponosił on dalszych opłat, a zatem przy rozpoczynaniu nauki kwota ta również w tej sytuacji nie będzie z góry określona. Mając na uwadze powyższe, opłaty za naukę ponoszone na przestrzeni trwania procesu edukacyjnego nie dają z góry określonej wysokości, a kwestią indywidualną pozostanie, czy student ukończy semestr nauki, rok, dwa bądź trzy lata studiów czy też może wskutek niezdania egzaminów będzie kontynuował edukację również w następnym okresie.

Jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy w B.(wyrok z dnia 2 października 2013 roku, sygn. akt (...), Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego w B.) obowiązek zapłaty czesnego za poszczególne lata studiów ma charakter świadczenia okresowego. Sąd Okręgowy wskazał, że z jurydycznego punktu widzenia coroczna płatność czesnego za studia jest podobnym świadczeniem okresowym jak coroczny czynsz dzierżawny. Pogląd o kwalifikacji roszczenia o zapłatę czesnego jako roszczenia o świadczenie okresowe został również wyrażony w orzeczeniu Sądu Okręgowego w B.z dnia 5 grudnia 2013 roku w sprawie (...), Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego w B.).

Mając na uwadze, iż czesne jako świadczenie okresowe ulega trzyletniemu przedawnieniu, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Pozwany w opisanym stanie faktycznym mógł powołać się na zarzut przedawnienia i odmówić spełnienia świadczenia. W myśl art. 120§1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Skoro zadłużenie stało się wymagalne w dniu 29.04.2008, to 3 - letni termin przedawnienia roszczeń w niniejszej sprawie upłynął z dniem 29.04.2011 roku, pozew wniesiono w dniu 23 kwietnia 2015 roku.

Powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. W związku z tym, że przedawnienie odsetek następuje w tym samym terminie, w jakim przedawnia się należność główna, od której odsetki są liczone (zob. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26.01.2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 149.), należało stwierdzić, że żądanie strony powodowej uległo przedawnieniu w całości.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 160a ustęp 7 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, art. 117§2 kc i art. 118 kc Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.